

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 407/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **LINEA Property, s. r. o.**, Drieňová 34, Bratislava, IČO 31 322 247, zastúpeného Mgr. Vladimírom Šárnikom, advokátom, Rožňavská 2, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obdo 51/2022 z 28. februára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. mája 2023, doplnenou písomným podaním doručeným 6. júna 2023, domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím dovolacieho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Napadnuté uznesenie (sťažovateľka ho v petite nesprávne označila ako rozsudok, pozn.) dovolacieho súdu navrhuje zrušiť, vrátiť dovolaciemu súdu na ďalšie konanie a žiada priznať náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutých rozhodnutí vyplýva nasledujúci stav veci:

2.1. Sťažovateľka ako vlastník dotknutých nehnuteľností (od 9. decembra 1996) sa žalobou domáhala od žalovanej (pôvodne) zaplata sumy 1 300 000 Sk na tom skutkovom základe, že žalovaná má na jej nehnuteľnosti vybudovaný kanál odpadových vôd (v roku 1988), ktorý užíva bez právneho dôvodu, ktorým obmedzuje jej vlastnícke právo. Vychádzajúc z uvedených skutočností, žiadala priznať žalovanú sumu z titulu bezdôvodného obohatenia. Okresný súd

Bratislava III rozhodol vo veci sťažovateľky naposledy rozsudkom č. k. 23 Cb 82/2005-934 z 11. septembra 2019 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“) tak, že v časti žalovanej sumy 85 485,32 eur s príslušenstvom konanie zastavil, vo zvyšku žalobu zamietol. V odôvodnení svojho rozsudku súd prvej inštancie dospel k záveru, že nárok sťažovateľky je premlčaný, keďže žalobu podala po uplynutí premlčacej doby rátanej od prechodu vlastníckeho práva na sťažovateľku (rok 1996), pričom súdne si tento svoj nárok uplatnila žalobou podanou v júni 2003 (bod 56 rozsudku súdu prvej inštancie). Ďalej konštatoval, že ak by žalobu nezamietol z dôvodu premlčania, tak by ju pravdepodobne zamietol z dôvodu sporného právneho titulu, keďže sťažovateľka v konaní nepreukázala, že vlastníctvo žalovaného ku kanálu č. 2 obmedzuje vlastnícke právo sťažovateľky.

2.2. Na základe odvolania sťažovateľky rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 1 Cob 19/2020-1009 z 30. septembra 2021 (ďalej len „rozsudok odvolacieho súdu“), ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej zamietajúcej časti. Sťažovateľka v odvolaní namietala nesprávne právne posúdenie veci v súvislosti so záverom o premlčaní nároku, ako aj s posúdením žalovaného nároku ako jednorazového nároku za zákonom zriadeného vecného bremena. Krajský súd jej argumentáciu odmietol, keď v podstatnom konštatoval, že v čase zriadenia vodohospodárskeho diela právna úprava pripúšťala len vyvlastnenie pozemkov alebo získanie pozemkov dohodou, preto bolo potrebné posúdiť prípadný nárok vlastníka nehnuteľnosti za obmedzenie užívania primerane podľa inštitútu, ktorý je mu svojím charakterom najbližší, teda vecného bremena, inštitútu upraveného Občianskym zákonníkom, za ktorý patrí náhrada. Finančná náhrada za jeho zriadenie je majetkovým právom, má formu jednorazovej náhrady a ako majetkové právo podlieha premlčaniu, pričom odkázal na konkrétnu aplikovateľnú judikatúru vyšších súdnych autorít (body 18 až 20 rozsudku odvolacieho súdu). Nárok odvolací súd rovnako posúdil ako premlčaný, avšak s tým rozdielom, že začiatok premlčacej doby určil na moment obmedzenia vlastníckeho práva, teda vybudovania kanála odpadových vôd (bod 21 rozsudku odvolacieho súdu).

2.3. Proti rozsudku odvolacieho súdu sťažovateľka podala dovolanie, o ktorom rozhodol dovolací súd napadnutým uznesením tak, že ho ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania založila na tvrdení o nesprávnom právnom posúdení otázky, či možno založiť verejnoprávne vecné bremeno na základe analogickej aplikácie právnej úpravy vecného bremena podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP (dosiaľ neriešená otázka, pozn.), ďalej otázky, či vodohospodárska stavba (kanál) slúžiaca na súkromnoprávne podnikanie je stavbou vo verejnom záujme, a otázky, či v takom prípade mu patrí jednorazová náhrada, alebo má nárok na opakovanú náhradu počas trvania obmedzenia. Najvyšší súd k prvej otázke v podstatnom konštatoval, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku odkázal na relevantnú judikatúru, ktorá riešila otázku skôr vzniknutých nevyporiadaných vzťahov obdobného obmedzenia vlastníckeho práva za absencie špeciálnej právnej úpravy, preto považoval analógiu inštitútom vecného bremena za prípustnú a náležitú z hľadiska jeho povahy a účelu (body 15 až 15.2 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu). V nadväznosti na to pristúpil k posúdeniu súvisiacej poslednej otázky, či má sťažovateľ nárok na jednorazovú náhradu, alebo opakovanú, ktorú na rozdiel od tvrdení sťažovateľky považoval za už vyriešenú a jej riešenie v súlade s jeho skoršou judikatúrou (sp. zn. 7 Cdo 26/2014, 3 Cdo 49/2014, 8 Cdo 17/2019), ktorú aj následne analyticky vyhodnotil (body 16 až 22 napadnutého uznesenia dovolacieho súdu), pričom dospel k záveru o jej procesnej neprípustnosti.

Pri otázke verejnoprospešného charakteru stavby dospel k záveru, že uvedenú otázku je potrebné považovať za novotu, ktorou sťažovateľka argumentovala prvýkrát pred dovolacím súdom, teda nebola predmetom meritórneho posúdenia súdov nižších inštancií, preto ju vyhodnotil ako taktiež neprípustnú (body 23 až 24 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu).

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka v sťažnosti argumentuje v prospech porušenia svojich práv napadnutým uznesením dovolacieho súdu, pričom odôvodnenie a závery dovolacieho súdu považuje za arbitrárne a nedostatočné. Svojím obsahom ide o totožnú argumentáciu, ktorú uplatnila už v priebehu konania pred všeobecnými súdmi, najmä však pred dovolacím súdom. Závery, ktoré jej poskytol najvyšší súd v súvislosti s ňou namietanými právnymi otázkami, považuje za nekonzistentné, zmätočné, porušujúce jej označené práva. Ide najmä o rozšírenú argumentáciu týkajúcu sa podmienok obmedzenia vlastníckeho práva v kontexte namietaného čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, na nemožnosť použitia analógie, v kontexte toho, že ona žiadala o vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom vo veci konajúce súdy jej nárok posúdili ako náhradu za vecné bremeno.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je posúdenie, či dovolací súd dal dostatočné a ústavne konformné odpovede na relevantné otázky súvisiace s predmetom sporu, ako aj tam uplatnenú argumentáciu.

5. Sťažnostná argumentácia, ako už bolo konštatované, bola v podstatných námietkach identická s dovolacou argumentáciou, na ktorú dovolací súd poskytol relevantné odpovede. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu odôvodnení rozhodnutí vo veci konajúcich súdov, považuje riešenie a výsledok sporu za spravodlivý, pričom na rozdiel od sťažovateľky považuje odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov za dostatočné, argumentačne konzistentné, rešpektujúce na vec dopadajúcu právnu úpravu v kontexte rozhodných skutočností.

6. Kľúčovým momentom pre posúdenie veci sťažovateľky bolo vyriešenie otázky, ako posúdiť a vysporiadať nárok, ktorý sťažovateľke vznikol v dôsledku obmedzenia jej vlastníckeho práva vodohospodárskou stavbou. Na vec vzťahujúca sa právna úprava riešila otázku obmedzenia vlastníckeho práva buď vyvlastnením alebo dohodou. Za neexistencie dohody súdy uprednostnili aplikáciu inštitútu nároku vyplývajúcu z vecného bremena na základe analógie pred vyvlastnením, keďže žalobný návrh znel na finančnú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva, ktorého povaha obmedzenia (stavbou) je trvalého charakteru, a rovnako z dôvodu, že ide o zásah do vlastníckeho práva v nepomerne menšom rozsahu ako v prípade vyvlastnenia.

7. V danom prípade, ako aj v obdobných prípadoch dochádza k uplatňovaniu nárokov súvisiacich so zásahmi do vlastníckeho práva v čase socializmu, kde vlastnícke právo bolo menej rešpektované

a chránené, ako je tomu po roku 1989, resp. 1983, keď prišlo k podstatným zmenám v právnej úprave týkajúcej sa vlastníckeho práva (opätovné zavedenie inštitútu vydržania a pod). Potreba nájsť spravodlivé riešenia (nápravu v takýchto situáciách) neznamená, že je spravodlivé ponechať riešenie týchto vzťahov nanútením riešenia navrhnutého žalobou obmedzovaného vlastníka ako nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Pokiaľ súd rozhodne o charaktere nároku trvale riešiaceho vzťah medzi vlastníkom veci/nehnutelnosti zaťažujúcej/obmedzujúcej iného vlastníka na základe analógie využitím do úvahy prichádzajúceho zákonného inštitútu, nie je možné považovať takéto posúdenie nároku vyplývajúceho z obmedzenia vlastníckeho práva, ktoré má trvalý charakter, za nemajúce zákonný podklad, a preto za protiústavné. Naopak, riešenie, ktoré zvolili sudy aj v prípade sťažovateľky, možno považovať za najšetrnejšie a trvalé riešenie vzťahov vzniknutých v minulosti z hľadiska kautel núteného obmedzenia vlastníckeho práva v zmysle čl. 20 ods. 4 ústavy (nevyhnutná miera). Sťažovateľkou navrhnuté riešenie v podobe cyklicky opakovaného návrhu na vydanie bezdôvodného obohatenia sa nejaví ako spravodlivé už aj vzhľadom na skutkové okolnosti veci, keď sťažovateľka už v čase nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (ktoré obmedzuje kanál žalovaného) pri bežnej opatrnosti mohla a mala vedieť o takomto obmedzení jej vlastníckeho práva, pričom existencia tohto obmedzenia sa v prípade prevodu vlastníckeho práva mala odraziť aj v nadobúdacej cene. Vzhľadom na charakter žalobou uplatnených majetkových nárokov, ktoré podliehajú premlčaniu, si mala tieto uplatniť včas v rámci plynutia premlčacej doby. Ak tak neurobila, nemožno považovať dôvody, pre ktoré jej sudy v danej veci nepriznali nárok, za porušenie jej vlastníckeho práva v zmysle čl. 20 ods. 1 ústavy.

8. Pokiaľ ide o charakter nároku súvisiaci s trvalým obmedzením vlastníckeho práva na základe zákona, ten je v doterajšej judikatúre vyšších súdnych autorít stabilne riešený ako jednorazový nárok a sťažovateľka v sťažnosti nepredostrela žiadne relevantné argumenty (okrem nesúhlasu), ktoré by spochybnili jeho ústavnú udržateľnosť s poukazom na rozdielnosť jeho vecí v porovnaní s prípadmi, v ktorých sa sudy zaoberali obdobnými prípadmi obmedzenia vlastníckeho práva, ktoré vzniklo v minulosti a pretrvalo dodnes. Pokiaľ sťažovateľka tvrdila, že v jej veci aplikované závery vyplývajúce z rozhodnutia vo veci sp. zn. 7 Cdo 26/2014 z 24. marca 2015 sú ústavne neudržateľné, ústavný súd poukazuje na to, že predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu bolo predmetom ústavného prieskumu v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 323/2017, pričom sťažnosť proti nemu bola ústavným súdom odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

9. Ústavný súd, vychádzajúc z uvedeného, dospel k záveru, že neexistuje relevantná súvislosť medzi namietanými právami sťažovateľky na súdnu ochranu a vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy na jednej strane a napadnutým uznesením dovolacieho súdu na strane druhej. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky preto v celom rozsahu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

10. V dôsledku odmietnutia ústavnej sťažnosti v celom rozsahu sa už ústavný súd ostatnými návrhmi obsiahnutými v sťažnosti nezaoberal.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu